

מו:

עין משפט
גר מצוה

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

מסורת הש"ס

14 ובקדושין אמר רבא דיקא נמי ויהי תוס' וזכאי יו דיה דיקא נמי ויהי תוס' דבא דיה ופירי ויהי תוס' יתמא פד. דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי. 15 ולקמן מ.א. 16 ולקמן מ.א. 17 ולקמן מ.א. 18 ולקמן מ.א. 19 ולקמן מ.א. 20 ולקמן מ.א.

הגהות הב"ח

(א) ויהי תוס' דיה דיקא נמי ויהי תוס' דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי. (ב) ויהי תוס' דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי. (ג) ויהי תוס' דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי.

גליון הש"ס

גמ' י"ט דה"פ ה"ק החליפין ע"י לקמן דף ס"ג ע"ב תוס' דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי. ויהי תוס' דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי. ויהי תוס' דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי.

הגהות הגר"א

[א] תוס' דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי. ויהי תוס' דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי. ויהי תוס' דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי. ויהי תוס' דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי.

מוסר רש"י

דבר תורה מועת קרובת. מתיין שמתן חנות למורכב. ויהי תוס' דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי. ויהי תוס' דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי. ויהי תוס' דיה היתא ויעי' תוס' חילין ס' דיה דיקא נמי.

ופירי נמי עבדי חליפין כיצד החליף בשר שור בפרה. רש"י ל"ג נצר דשור ופרה חיים מיקרו נמי פירי ופרין לרב נחמן בין למאי דק"מ מעיקרא בין למאי דמשני כל הנישום וקשה דל"כ הכי נמי מסתברא לא קפלי לפי המסקנה לרב נחמן שארץ לומר ש

דמיים שהם כחליפין ועוד קשה לרש"י דק"מ לקמן כר"ל לא מחמתה כלל חליפין כרב נחמן וליכא לשנוי ופירי נמי עבדי חליפין ולא יש דמיים שהם כחליפין לדברי רש"י דפסוק כר"ל ועוד דר"מ ורב אלפס ופסריס קדמונים גרסי ופירי נמי עבדי חליפין כיצד החליף בשר שור בפרה ובשניא דכל הנישום לא קאמר בשר שור ועוד דמילא לקמן פרתך נכמה בך וכן מקשה לרב נחמן דלמר פירי לא עבדי חליפין דלא מני מיירי דמיים ומיהו לפירי דחליפין שיה בשר קני לכ"ע אפילו פירי אחי שפיר נריחא בדנקמן ועראה דשור ופרה חיים הו' כל חיי חוב לפי משמעה כה"ס לטעון משו ולחרוץ ולמאי דשני כל הנישום אחי שפיר אפילו לרב נחמן ולא פריך לר"ג אלא לפי מאי דק"מ מעיקרא דלמר ופירי נמי עבדי חליפין וא"ת לשיני דר"ג יתכן כל הנישום כמו שהוא לפי האמת ויש לומר דמסתמא לא חילוק ר"ג ע"כ ולי שפיר קדמונים דמ"ד מטבע נעשה חליפין שרך לשנות כל הנעשה דכל הנישום משמע למעוטי מטבע וארץ לומר לדריה ופירי נמי עבדי חליפין ומ"ד אינו נעשה אינו חולק כי אם נקטע אצל דפירי יסבור זה כזה: ולרב נחמן דאמר פירי לא עבדי חליפין מאי ביצד. וא"ת ולפירי לוקמיה בחליפין שיה בשר גס ר"ל אחאי ע"כ כרב ששת ס"ל לוקמא בפירי ובשום בשר וי"ל דומיא דרישא דכל הנישום מיירי בחליפין כלי כלי או כל הנעשה למאן דלמר בשר שור כ"ע סופא דהחליף שור בפרה מיירי בלשון שיה ומיהו למאן דלמר אין מטבע נעשה חליפין לא מני למימר

דבשום בשר שור בפרה. רש"י ל"ג נצר דשור ופרה חיים מיקרו נמי פירי ופרין לרב נחמן בין למאי דק"מ מעיקרא בין למאי דמשני כל הנישום וקשה דל"כ הכי נמי מסתברא לא קפלי לפי המסקנה לרב נחמן שארץ לומר ש דמיים שהם כחליפין ועוד קשה לרש"י דק"מ לקמן כר"ל לא מחמתה כלל חליפין כרב נחמן וליכא לשנוי ופירי נמי עבדי חליפין ולא יש דמיים שהם כחליפין לדברי רש"י דפסוק כר"ל ועוד דר"מ ורב אלפס ופסריס קדמונים גרסי ופירי נמי עבדי חליפין כיצד החליף בשר שור בפרה ובשניא דכל הנישום לא קאמר בשר שור ועוד דמילא לקמן פרתך נכמה בך וכן מקשה לרב נחמן דלמר פירי לא עבדי חליפין דלא מני מיירי דמיים ומיהו לפירי דחליפין שיה בשר קני לכ"ע אפילו פירי אחי שפיר נריחא בדנקמן ועראה דשור ופרה חיים הו' כל חיי חוב לפי משמעה כה"ס לטעון משו ולחרוץ ולמאי דשני כל הנישום אחי שפיר אפילו לרב נחמן ולא פריך לר"ג אלא לפי מאי דק"מ מעיקרא דלמר ופירי נמי עבדי חליפין וא"ת לשיני דר"ג יתכן כל הנישום כמו שהוא לפי האמת ויש לומר דמסתמא לא חילוק ר"ג ע"כ ולי שפיר קדמונים דמ"ד מטבע נעשה חליפין שרך לשנות כל הנעשה דכל הנישום משמע למעוטי מטבע וארץ לומר לדריה ופירי נמי עבדי חליפין ומ"ד אינו נעשה אינו חולק כי אם נקטע אצל דפירי יסבור זה כזה: ולרב נחמן דאמר פירי לא עבדי חליפין מאי ביצד. וא"ת ולפירי לוקמיה בחליפין שיה בשר גס ר"ל אחאי ע"כ כרב ששת ס"ל לוקמא בפירי ובשום בשר וי"ל דומיא דרישא דכל הנישום מיירי בחליפין כלי כלי או כל הנעשה למאן דלמר בשר שור כ"ע סופא דהחליף שור בפרה מיירי בלשון שיה ומיהו למאן דלמר אין מטבע נעשה חליפין לא מני למימר

דבשום בשר שור בפרה. רש"י ל"ג נצר דשור ופרה חיים מיקרו נמי פירי ופרין לרב נחמן בין למאי דק"מ מעיקרא בין למאי דמשני כל הנישום וקשה דל"כ הכי נמי מסתברא לא קפלי לפי המסקנה לרב נחמן שארץ לומר ש דמיים שהם כחליפין ועוד קשה לרש"י דק"מ לקמן כר"ל לא מחמתה כלל חליפין כרב נחמן וליכא לשנוי ופירי נמי עבדי חליפין ולא יש דמיים שהם כחליפין לדברי רש"י דפסוק כר"ל ועוד דר"מ ורב אלפס ופסריס קדמונים גרסי ופירי נמי עבדי חליפין כיצד החליף בשר שור בפרה ובשניא דכל הנישום לא קאמר בשר שור ועוד דמילא לקמן פרתך נכמה בך וכן מקשה לרב נחמן דלמר פירי לא עבדי חליפין דלא מני מיירי דמיים ומיהו לפירי דחליפין שיה בשר קני לכ"ע אפילו פירי אחי שפיר נריחא בדנקמן ועראה דשור ופרה חיים הו' כל חיי חוב לפי משמעה כה"ס לטעון משו ולחרוץ ולמאי דשני כל הנישום אחי שפיר אפילו לרב נחמן ולא פריך לר"ג אלא לפי מאי דק"מ מעיקרא דלמר ופירי נמי עבדי חליפין וא"ת לשיני דר"ג יתכן כל הנישום כמו שהוא לפי האמת ויש לומר דמסתמא לא חילוק ר"ג ע"כ ולי שפיר קדמונים דמ"ד מטבע נעשה חליפין שרך לשנות כל הנעשה דכל הנישום משמע למעוטי מטבע וארץ לומר לדריה ופירי נמי עבדי חליפין ומ"ד אינו נעשה אינו חולק כי אם נקטע אצל דפירי יסבור זה כזה: ולרב נחמן דאמר פירי לא עבדי חליפין מאי ביצד. וא"ת ולפירי לוקמיה בחליפין שיה בשר גס ר"ל אחאי ע"כ כרב ששת ס"ל לוקמא בפירי ובשום בשר וי"ל דומיא דרישא דכל הנישום מיירי בחליפין כלי כלי או כל הנעשה למאן דלמר בשר שור כ"ע סופא דהחליף שור בפרה מיירי בלשון שיה ומיהו למאן דלמר אין מטבע נעשה חליפין לא מני למימר

דמיים בחרה היכא דעשא חליפין כיון שזכה זה כ"י: אלא אי סבר לה כרב נחמן דאמר. כלי נענין: ומטבע. בתורת דמיים נמי לריש לקיש לא קני דעשני כרב נחמן דאמר ש דמיים שהם כחליפין דהא לריש לקיש מדאורייתא ליקו קונית ואפילו במכר דלא שיה נמי: היכי מפרך להאי. החליף שור בפרה דממתיין לא בחליפין ולא בדמיים: ואפי' כיום מלא מטעו. ועל כרחך בחליפין קאמר דאי בתורת דמיים מטעו לא קנו ש"מ מטבע נעשה חליפין ונקנה בחליפין: סרגמא רב אחא. כשמהימן מטעו פסולות דהוה ליה כשאר ממטעלין מחליף כים מלא דיגרי אריןון ככים מלא של דיגריס אגיגרא: אחד טהס פסלנו מלכות ואחד מהס פסלנו מדינה. המלך גור שלא יוליא וזני מדינה לוקחין אותו בהנצט ואחד מהס פסלנו מדינה בני מדינה שנאוהו אצל המלך לא הוה ומוליאין אותו בשאר מדינות המלך: דלא כג' בלל. לטון הילוך הוא: מכור לי באלו. אחו צירו מטעו ואמר לחניכו מכור לי חפץ שלך באלו שבדי ולא הקפיד לשאל כמה לה זמנא ואדער עליך לשלטון כל

כל הנישום דמיים בחרה. כל שרגילים לטוט אותו כשנותנין לוהין דמיים בחרה דהיינו כל המטעליים אם נא אדם לתסם דמיים כחפץ אחר דרכן לשומן ככמה יתנו לו: כיון שזכה זה כ"י. אם נתנם בתורת חליפין כיון שמשכן זה כ"י. ואשמועינן דמטעלי ופירי נעשין חליפין ולא נענין כלי דשלף א"ש נעלו ודוח ד' ללא דוקא דלקיים כל דבר דרשינן לקיים בכל דבר כדלקמן דף מ.א. הכי נמי מסתברא. ללא כמטבע עסקין דקמי סופא קאמר ופירי נמי. כל מטעלין אע"פ שאינו כלי עבדי חליפין כיצד כ"י. והכי מפרשינן לה כל (א) העושה דמיים בחרה דהיינו מטבע אם נתנו בתורת חליפין כיון שזכה זה נתמייב זה בחליפין כיצד חליפין ונתנו חליפין כגון המחליף שור בפרה. ואשמועינן אגב אורחיה כסופא דפירי עושים חליפין. החליף שור בפרה גרסינן ול"ג בשר שור: הניחא לרב ששת כ"י. בין למאי דליקא אדעתין מעיקרא בין למאי דשני רב יהודה סופא דממתי' אשמועינן דפירי עבדי חליפין ולא נענין כלי. והיא פלוגתא דרב נחמן ורב ששת לא לקמן כששמעין דף מ.א. הניחא לרב ששת כ"י: ה"ק י"ט דמיים שהם כחליפין. רישא וסופא חלח היא ואשמועינן דיש מורה דמיים שהמעות קויות בלא משיכה בחליפין של סודר: כיצד החליף דמי שור בפרה. מכר לו שור בך וכן מטעו ומשך את השור ונתמייב לו המעות א"ל הלוקח פרה י"ט לי שאני נתן לך דמייה השור ואיחאו יתא וקבל עליו נתמייב בעל הפרה לתת לו את הפרה ואין אחד מהם יכול לחזור. והכי קאמר כל הנישום דמיים בחרה כל המטעליים שאדם שם לחניכו ונתן לו שומה דמיהן כשזיל חפץ אחר שהיה לו ללוקח כיון שזכה זה לוקח ראשון במטעליין הראשונים שמשכן ואפילו בתורת דמיים על מנת להקנות לו חפץ שלו בדמיים נתמייב זה לוקח שני בכל אונסי החליפין לפי שקנו לו מעותיו כל אונסי החליפין:

כל הנישום דמיים בחרה כיון שזכה זה נתמייב זה בחליפין כ"י ה"ג מסתברא מדקתני סיפא כיצד החליף שור בפרה או חמור בשור שמע מינה ולמאי דסליק אדעתיה מעיקרא מטבע מאי כיצד הכי קאמר ופירי נמי עבדי חליפין כיצד החליף שור בפרה או חמור בשור שמע מינה ולמאי דסליק אדעתיה פירי עבדי חליפין אלא לר"ג דאמר יכלי אין אבל פירי לא עבדי חליפין מאי כיצד הכי קאמר ויש דמיים שהן כחליפין כיצד החליף דמי שור בפרה או דמי חמור בשור מאי טעמיה דרב נחמן סבר לה כרבי יוחנן דאמר ל"ג בשר שור: קונית ומפני מה אמר משיכה קונה הגזירה שמא יאמר לו נשרפו חמך בעלייה ומלחא דשכיחא גזרו ביה רבנן מלחא דלא שכיחא לא גזרו ביה ביה רבנן ולריש לקיש דאמר משיכה מפורשת מן התורה הניחא אי סבר לה כרב ששת מותרין לה כרב ששת אלא אי סבר לה כרב נחמן דאמר פירי לא עבדי חליפין ומטבע לא קני היכי מתרין לה על כרחך כרב ששת מתרין לה תנן כל המטעליין קונין זה את זה ואמר ריש לקיש ומוליאין כיום מלא מעות בכים מלא מעות יתרגמא רב אחא בדינר אנקא ואניגרא אחד שפסלתו מלכות ואחד שפסלתו מדינה וצריכא דאי אשמועינן פסלתו מלכות משום דלא כלל אבל פסלתו מדינה דסגי ליה במדינה אחריתי אימא אכתי מטבע הוא ואין מטבע נקנה בחליפין ואי אשמועינן פסלתו מדינה משום דלא סגי ליה לא בצנעא ולא בפרהסיא אבל פסלתו מלכות דסגי ליה בצנעא אימא אכתי מטבע הוא ואין מטבע נקנה בחליפין צריכא אמר רבה אמר רב הונא ימכור לי באלו קנה ויש

כל הנישום דמיים בחרה. כל שרגילים לטוט אותו כשנותנין לוהין דמיים בחרה דהיינו כל המטעליים אם נא אדם לתסם דמיים כחפץ אחר דרכן לשומן ככמה יתנו לו: כיון שזכה זה כ"י. אם נתנם בתורת חליפין כיון שמשכן זה כ"י. ואשמועינן דמטעלי ופירי נעשין חליפין ולא נענין כלי דשלף א"ש נעלו ודוח ד' ללא דוקא דלקיים כל דבר דרשינן לקיים בכל דבר כדלקמן דף מ.א. הכי נמי מסתברא. ללא כמטבע עסקין דקמי סופא קאמר ופירי נמי. כל מטעלין אע"פ שאינו כלי עבדי חליפין כיצד כ"י. והכי מפרשינן לה כל (א) העושה דמיים בחרה דהיינו מטבע אם נתנו בתורת חליפין כיון שזכה זה נתמייב זה בחליפין כיצד חליפין ונתנו חליפין כגון המחליף שור בפרה. ואשמועינן אגב אורחיה כסופא דפירי עושים חליפין. החליף שור בפרה גרסינן ול"ג בשר שור: הניחא לרב ששת כ"י. בין למאי דליקא אדעתין מעיקרא בין למאי דשני רב יהודה סופא דממתי' אשמועינן דפירי עבדי חליפין ולא נענין כלי. והיא פלוגתא דרב נחמן ורב ששת לא לקמן כששמעין דף מ.א. הניחא לרב ששת כ"י: ה"ק י"ט דמיים שהם כחליפין. רישא וסופא חלח היא ואשמועינן דיש מורה דמיים שהמעות קויות בלא משיכה בחליפין של סודר: כיצד החליף דמי שור בפרה. מכר לו שור בך וכן מטעו ומשך את השור ונתמייב לו המעות א"ל הלוקח פרה י"ט לי שאני נתן לך דמייה השור ואיחאו יתא וקבל עליו נתמייב בעל הפרה לתת לו את הפרה ואין אחד מהם יכול לחזור. והכי קאמר כל הנישום דמיים בחרה כל המטעליים שאדם שם לחניכו ונתן לו שומה דמיהן כשזיל חפץ אחר שהיה לו ללוקח כיון שזכה זה לוקח ראשון במטעליין הראשונים שמשכן ואפילו בתורת דמיים על מנת להקנות לו חפץ שלו בדמיים נתמייב זה לוקח שני בכל אונסי החליפין לפי שקנו לו מעותיו כל אונסי החליפין:

כל הנישום דמיים בחרה. כל שרגילים לטוט אותו כשנותנין לוהין דמיים בחרה דהיינו כל המטעליים אם נא אדם לתסם דמיים כחפץ אחר דרכן לשומן ככמה יתנו לו: כיון שזכה זה כ"י. אם נתנם בתורת חליפין כיון שמשכן זה כ"י. ואשמועינן דמטעלי ופירי נעשין חליפין ולא נענין כלי דשלף א"ש נעלו ודוח ד' ללא דוקא דלקיים כל דבר דרשינן לקיים בכל דבר כדלקמן דף מ.א. הכי נמי מסתברא. ללא כמטבע עסקין דקמי סופא קאמר ופירי נמי. כל מטעלין אע"פ שאינו כלי עבדי חליפין כיצד כ"י. והכי מפרשינן לה כל (א) העושה דמיים בחרה דהיינו מטבע אם נתנו בתורת חליפין כיון שזכה זה נתמייב זה בחליפין כיצד חליפין ונתנו חליפין כגון המחליף שור בפרה. ואשמועינן אגב אורחיה כסופא דפירי עושים חליפין. החליף שור בפרה גרסינן ול"ג בשר שור: הניחא לרב ששת כ"י. בין למאי דליקא אדעתין מעיקרא בין למאי דשני רב יהודה סופא דממתי' אשמועינן דפירי עבדי חליפין ולא נענין כלי. והיא פלוגתא דרב נחמן ורב ששת לא לקמן כששמעין דף מ.א. הניחא לרב ששת כ"י: ה"ק י"ט דמיים שהם כחליפין. רישא וסופא חלח היא ואשמועינן דיש מורה דמיים שהמעות קויות בלא משיכה בחליפין של סודר: כיצד החליף דמי שור בפרה. מכר לו שור בך וכן מטעו ומשך את השור ונתמייב לו המעות א"ל הלוקח פרה י"ט לי שאני נתן לך דמייה השור ואיחאו יתא וקבל עליו נתמייב בעל הפרה לתת לו את הפרה ואין אחד מהם יכול לחזור. והכי קאמר כל הנישום דמיים בחרה כל המטעליים שאדם שם לחניכו ונתן לו שומה דמיהן כשזיל חפץ אחר שהיה לו ללוקח כיון שזכה זה לוקח ראשון במטעליין הראשונים שמשכן ואפילו בתורת דמיים על מנת להקנות לו חפץ שלו בדמיים נתמייב זה לוקח שני בכל אונסי החליפין לפי שקנו לו מעותיו כל אונסי החליפין:

דמיים בחרה היכא דעשא חליפין כיון שזכה זה כ"י: אלא אי סבר לה כרב נחמן דאמר. כלי נענין: ומטבע. בתורת דמיים נמי לריש לקיש לא קני דעשני כרב נחמן דאמר ש דמיים שהם כחליפין דהא לריש לקיש מדאורייתא ליקו קונית ואפילו במכר דלא שיה נמי: היכי מפרך להאי. החליף שור בפרה דממתיין לא בחליפין ולא בדמיים: ואפי' כיום מלא מטעו. ועל כרחך בחליפין קאמר דאי בתורת דמיים מטעו לא קנו ש"מ מטבע נעשה חליפין ונקנה בחליפין: סרגמא רב אחא. כשמהימן מטעו פסולות דהוה ליה כשאר ממטעלין מחליף כים מלא דיגרי אריןון ככים מלא של דיגריס אגיגרא: אחד טהס פסלנו מלכות ואחד מהס פסלנו מדינה. המלך גור שלא יוליא וזני מדינה לוקחין אותו בהנצט ואחד מהס פסלנו מדינה בני מדינה שנאוהו אצל המלך לא הוה ומוליאין אותו בשאר מדינות המלך: דלא כג' בלל. לטון הילוך הוא: מכור לי באלו. אחו צירו מטעו ואמר לחניכו מכור לי חפץ שלך באלו שבדי ולא הקפיד לשאל כמה לה זמנא ואדער עליך לשלטון כל